

Zwarte zwanen



HOPE ADAMS

ZWARTE  
ZWANEN

*Vertaald door Roeleke Meijer-Muilwijk*

Uitgeverij Mozaïek – Utrecht

Vertaling: Roeleke Meijer-Muilwijk  
Ontwerp omslag: Mark Hesseling, Wageningen  
Lay-out binnenwerk: Gewoon Geertje

ISBN 978 90 239 6058 4  
ISBN 978 90 239 6059 1 (e-book)  
NUR 302  
[www.uitgeverijmozaiek.nl](http://www.uitgeverijmozaiek.nl)

Oorspronkelijk uitgegeven door Michael Joseph, een imprint van  
Penguin Books Limited, Londen, UK, onder de titel *Dangerous Women*.

Engelstalige uitgave 2021 Hope Adams  
Nederlandse uitgave © 2021 Uitgeverij Mozaïek, Utrecht

Alle rechten voorbehouden

Uitgeverij Mozaïek vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

*Dit boek is opgedragen aan de vrouwen  
die de Rajah-quilt gemaakt hebben.  
Het werk van hun handen blijft bestaan.*



*Deze quilt, gemaakt door de veroordeelden op het schip Rajah tijdens hun reis naar Van Diemensland, wordt aangeboden als getuigschrift van de dankbaarheid waarmee zij de inspanningen gedenken voor hun welzijn terwijl zij in Engeland vertoefden en tijdens hun overtocht, en ook als bewijs dat zij de vriendelijke aansporingen van de Dames tot arbeidzaamheid niet hebben verwaarloosd.*

Geborduurde tekst op de Rajah-quilt, collectie van de National Gallery of Australia, Canberra

*Ik meen te mogen beweren dat nimmer een verdorvener stel schoolers op één plek verzameld geweest is...*

Fragment uit een brief van Ralph Clark, werkzaam aan boord van transportatieschip de *Friendship*, onderdeel van de eerste vloot naar Australië





*Had ik het maar niet geweten, dacht ze. Had ik het maar nooit ontdekt. Kon ik maar weer degene zijn die ik vanmorgen was, voordat we aan ons naaiwerk begonnen.*

*Het water dat langs het schip stroomde, was bijna zwart in het vervagende licht. Waar de Rajah nu was, midden op de Zuidelijke Oceaan, was er slechts korte tijd tussen zonsondergang en totale duisternis. Ze leunde over de reling om het water beter te kunnen bekijken. Het haastte zich langs de scheepsromp en krulde op tot kleine golfjes, die weggleden om zichzelf te verliezen in grotere golven of in langwerpige waterheuvels. Lange tijd was ze er bang van geweest, had ze haar blik tijdens het lopen gericht op de planken van het dek, zodat ze de oceaan alleen zag wanneer het niet anders kon en ze hem vanuit haar ooghoeken in het zicht kreeg. Nu, na vele weken op zee, was ze eraan gewend geraakt. Ze voelde ontzag, maar ook liefde voor de oceaan, al bleef ze waakzaam.*

*Ze had de gewoonte aangenomen naar de reling te gaan zodra het naaiwerk voor de dag klaar was. Ze vond het prettig daar een paar minuten te staan, alleen, naar de horizon te uren in een poging te zien wat daarachter lag, de zilte geur in te ademen van het wijde water en van de hoge hemel, die oneindig leek en waarvan je duizelig werd als je er te lang naar keek. Nu kon ze alleen nog maar denken aan wat ze te weten gekomen was. Haar hart was in verwarring, en de angst die haar overmande sinds ze het wist – het ontdekte door een gebaar dat ze voor het eerst herkende – wilde niet weggaan. Er was een schaduw geweest, vlak bij de rol touw, en ze tuurde achterom om te zien of daar iemand was die naar haar keek. Ze zag niets. Maar wat was dat lawaai? Ze hield haar adem in, al was het enige geluid het vertrouwde kreunen van touwen in het want. Toen voelde ze iets veranderen in de lucht om haar heen en werd ze zich ervan bewust dat iemand haar van achteren naderde. Meteen draaide ze*

*zich om, klaar om diegene, wie het ook was, te zeggen dat hij of zij haar met rust moest laten.*

*De pijn nam haar woorden weg. Ze stak haar hand uit, maar even snel als het door haar kleren sneed, haar huid doorboorde en haar vlees openreet, was het mes weer verdwenen, en degene die het vastgehouden had ook, en er bleef niets over dan witte, uitstralende pijn en haar handen die plotseling scharlakenrood en nat werden toen ze ernaar greep.*

*Het mes, het mes heeft me gedood, dacht ze, en een geluid vulde haar hele hoofd en golfde uit haar mond in een stroom van geschreeuw.*

# 1

## NU



*5 juli 1841*

*Eenennegentig dagen op zee*

‘Een mes... echt waar? Wie heeft een mes?’

‘Ik moet me verstoppen... O, gezegende heiligen, help ons... Is dat bloed?’

‘Waar is het? Hier? Iemand heeft een mes...’

‘Wie heeft het nu? Waar is het?’

‘Ze snijden ons allemaal de keel door...’

De stemmen van de vrouwen vervlochten zich met elkaar, klonken nu eens luider, dan weer zachter in de toenemende duisternis van het gevangenenruim. De lantarens waren nog niet aangestoken en het daglicht dat door de patrijspoorten naar binnen scheen, werd minder. De vrouwen die niet gilden, jammerden en klampten zich aan elkaar vast. Niemand sprak de woorden uit en niemand durfde het te vragen, maar één vraag bleef in de bedompte lucht hangen: is ze dood?

Degenen die aan dek geweest waren toen het gebeurde, zaten bij elkaar, bevend en met witte gezichten, sommigen

nog altijd met een bundeltje lapjes en naaigerei in de hand. De drie vrouwen die bekendstonden als 'de heksen van Newgate' verschoven op de langste bank in het ruim en trokken hun kledingstukken dicht om zich heen, als drie roofvogels die hun vleugels opvouwen. De bedden rezen achter hen op, en de hoeken van het slaapverblijf van de gevangenen leken donkerder dan ooit. De *Rajah* slingerde een beetje en haar planken kraakten en piepten mee met de beweging van de golven.

Ze waren inmiddels veel dichterbij Van Diemensland dan bij Engeland. De laatste twee weken was de zee zo glad geweest als een glasplaat, maar tegen de avond was hij ruw geworden. Rond zonsondergang waren er vogels verschenen die rondom de mast cirkelden; hun silhouetten staken scherp af tegen de bleke hemel. Op deze breedtegraad betekende juli dat het winter was, en de lucht was vaak kil.

'Waarschijnlijk vroeg ze er gewoon om,' zei een hardvochtige stem, scherp van haat.

'Hou je vuile bek dicht,' zei een ander, een vrouw met een pokdalig gezicht – de vrouw die paste op de kinderen die aan boord waren. 'Als je nog één woord zegt, dikke teef, sla ik je tanden zo diep je kop in dat ze uit je aarsgat komen als je ruft.'

Iemand stond op toen nijdig gemopper omsloeg in geschreeuw, en nog iemand anders siste: 'Stil, allemaal. Ze komen eraan.'

Ze hoorden de mannen al voordat ze hen zagen. Hun stemmen klonken luid in het donker, hun voeten stampten dreunend op de treden van de kajuitstrap. De vrouwen gaaptten deze vreemde schepsels aan alsof ze bovenmenselijk waren: langer, sterker, kalmer dan zij. De kapitein en de eerwaarde heer Davies, vergezeld door drie matrozen, gingen recht tegenover de kluwen van vrouwenlijven staan, als

een menselijke muur. Juffrouw Kezia Hayter, de directrice, was bij hen. Ze droeg een blauwe gebreide omslagdoek om haar schouders en haar bleke gezicht stond ernstig. Haar gewoonlijk keurig verzorgde haar zat slordig en haar blik was vol droefheid.

In afwachting van het spreken van de kapitein begonnen sommige vrouwen te huilen. Andere vrouwen knepen hun lippen stijf op elkaar en daagden de rest met waakzame blik uit om hun dat kwalijk te nemen. Ook waren er vrouwen die verlangden dat alles weer zou zijn zoals het voorheen was, tijdens de kortstondige harmonie die ze gevonden hadden voordat het schreeuwen begon. Voordat ze Hattie Matthews hadden zien liggen, met haar roodgouden haar als herfstbladeren op het dek. Voordat alles uiteengereten werd.

*De Rajah wordt snel voortgestuwd door een scherpe wind.  
Haar zeilen steken bleek af tegen de nachtelijke hemel, en  
zwarte golven vangen het licht van lantarens aan boord als  
gouden randen terwijl ze langs de romp stromen.*



## 2

### TOEN



*Japonkatoen: donkere ondergrond met patroon van witte lijntjes die op rijgsteken lijken. Effect: vallende sneeuw in de nacht.*

*Londen, april 1841*

*Kezia*

De vrouwen in de kleine sloep tuurden naar de plek waar de *Rajah* voor anker lag. Al sinds ze aan boord van dit vaartuigje stapten, waren ze vol afgrijzen vanwege de schommelbewegingen waaraan ze niet gewend waren en vanwege het water, zo vreselijk dicht bij de plek waar ze zaten. Nu waren ze verstijfd van angst bij het vooruitzicht van de reis die voor hen lag. Maar de *Rajah*! Hoe kon een vaartuig met zulke hoge houten zijkanten en zulke hoge masten op het wateroppervlak blijven drijven? Hoe moesten ze op het dek klauteren? De vragen die ze niet durfden te stellen vervulden hen met verbijstering en doodsangst.

Ook Kezia Hayter trilde van bange voorgevoelens, zij het niet vanwege de onvoorspelbare bewegingen van de